

Verian | Samenvatting van het verslag over publieke voorkeuren voor nieuwe thema's eurobankbiljetten

29 november 2023

Samenvatting

In het kader van de vernieuwing van het ontwerp van de eurobankbiljetten heeft de Europese Centrale Bank (ECB) mensen in het eurogebied gevraagd naar hun voorkeur voor de volgende zeven door de Raad van Bestuur van de ECB voorgestelde thema's: 'Vogels: vrij, veerkrachtig en inspirerend', 'Europese cultuur', 'Europese waarden weerspiegeld in de natuur', 'De toekomst is aan jou', 'Handen: samen vormen we Europa', 'Ons Europa, onszelf' en 'Rivieren, de levensaders van Europa'.

De ECB heeft het onafhankelijk onderzoeksbureau Kantar Public¹ opdracht gegeven een publieksenquête uit te voeren (in dit verslag de Kantar Public-enquête genoemd). Het doel was ervoor te zorgen dat de mening van mensen uit alle landen van het eurogebied, van elk gender en iedere leeftijdsgroep gelijkelijk vertegenwoordigd zou zijn. De enquête is tussen 20 juni en 7 augustus 2023 gehouden. Daarbij werd een representatieve steekproef van 23.377 respondenten bevroegd in de 20 landen van het eurogebied en in Bulgarije, dat het volgende land is op weg naar invoering van de euro.

Om alle Europeanen de kans te geven om bij het proces betrokken te zijn, werd naast de Kantar Public-enquête een online openbare enquête gehouden met dezelfde vragenlijst (in dit verslag de online enquête van de ECB genoemd). Tussen 10 juli en 31 augustus 2023 werden ongeveer 376.000 geldige antwoorden op deze enquête ontvangen. Daarbij merken we op dat de resultaten van de online enquête van de ECB niet representatief zijn voor de bevolking van het eurogebied. Bij de respondenten die de online enquête van de ECB hebben ingevuld, was er bijvoorbeeld sprake van een belangrijke oververtegenwoordiging vanuit sommige landen en van jonge, hoogopgeleide mannen. Hoewel de resultaten zijn gewogen om voor een deel van deze vertekening te corrigeren, kunnen de uitkomsten van de online enquête van de ECB niet op betrouwbare wijze worden geëxtrapoleerd naar de mening van de bevolking van het eurogebied. De online enquête van de ECB biedt echter een nuttig aanvullend perspectief en verder inzicht in publieke voorkeuren. Het vormde ook een goede gelegenheid om de Europese burgers in het proces te betrekken en heeft de bekendheid met de vernieuwing van het ontwerp van de eurobankbiljetten aanzienlijk vergroot.

Belangrijkste resultaten uit de Kantar Public-enquête

De drie thema's die in de Kantar Public-enquête de grootste voorkeur genoten zijn:

- Europese cultuur (bij 21% van de burgers in het eurogebied)
- Rivieren, de levensaders van Europa (bij 18% van de burgers in het eurogebied)
- Vogels: vrij, veerkrachtig en inspirerend (bij 17% van de burgers in het eurogebied)

De resterende vier thema's bleken veel minder populair. Slechts 13% van de burgers in het eurogebied zei een voorkeur te hebben voor het thema 'Europese waarden weerspiegeld in de natuur' en 12% voor 'Handen: samen vormen we Europa.' Met een voorkeur van 10% en 9% van de burgers in het eurogebied vormden 'De toekomst is aan jou' en 'Ons Europa, onszelf' de minst populaire thema's voor de toekomstige eurobankbiljetten.

¹ Kantar Public veranderde op 9 november 2023 zijn naam naar Verian. De enquête in opdracht van de Europese Centrale Bank werd in de zomer van 2023 afgenomen, toen Verian nog Kantar Public heette. Alle verwijzingen naar de Kantar Public-enquête in dit verslag verwijzen dus naar de enquête uitgevoerd door Verian (voorheen Kantar Public).

'Europese cultuur' is het leidende thema in 12 van de 20 landen van het eurogebied en ook in Bulgarije. Meer specifiek geniet dit thema de voorkeur in zes eurolanden en deelt het deze favorietenrol in zes andere landen, samen met 'Rivieren, de levensaders van Europa' of 'Vogels: vrij, veerkrachtig en inspirerend'.

Uit een analyse van de Kantar Public-enquête blijkt dat er op sociaal-demografisch vlak (gender en leeftijd) slechts kleine variaties bestaan qua themavorkeuren. 'Europese cultuur' is het favoriete thema bij alle geslachten en leeftijdsgroepen. De voorkeur voor dit thema is iets hoger bij mannen (21%) dan bij vrouwen (20%). 'Rivieren, de levensaders van Europa' is iets populairder onder vrouwen (19%) dan onder mannen (18%). De voorkeur voor 'Vogels: vrij, veerkrachtig en inspirerend' is duidelijk groter bij vrouwen (19%) dan bij mannen (16%).

Uit een analyse naar leeftijd blijkt dat 22% van de 65-plussers de voorkeur geeft aan 'Europese cultuur', tegen 18% in de groep 16- tot 24-jarigen. De percentages voor de tussenliggende leeftijdsgroepen liggen daartussenin. Rivieren, de levensaders van Europa' is een iets populairder thema onder mensen van 40 jaar en ouder (18%-20%) dan in de groep tot 40 jaar (16%-17%). Een vergelijkbare trend is zichtbaar voor het thema 'Vogels: vrij, veerkrachtig en inspirerend', dat populairder is bij mensen boven de 25 (17%-18%) dan bij de jongste leeftijdscategorie (15%).

Opleidingsniveau is van invloed op de voorkeur voor thema's. 'Europese cultuur' geniet de voorkeur van 15% van de respondenten met alleen basisonderwijs, tegenover 26% van de mensen met een academische opleiding. Hoger opgeleide inwoners neigen meer naar dit thema, terwijl bij lager opgeleiden de voorkeur meer verspreid is over de verschillende thema's. Bij de mensen met alleen basisonderwijs is het favoriete thema 'Rivieren, de levensaders van Europa' met 19%, gevolgd door 'Europese cultuur' met 15%. Onder de respondenten die postsecundair onderwijs hebben genoten, zijn de thema's 'Rivieren, de levensaders van Europa' (19%) en de 'Europese cultuur' (ook 19%) net iets populairder dan 'Vogels: vrij, veerkrachtig en inspirerend' (18%).

Waar 'Europese cultuur' en 'Rivieren, de levensaders van Europa' een constante populariteit genieten in de Kantar Public-enquête, laten de resultaten voor 'Vogels: vrij, veerkrachtig en inspirerend' een wisselender beeld zien en daarmee is dit thema meer polariserend. Een groot deel van de populatie (29%) kiest voor dit thema, waarmee het net achter de andere twee eindigt (33% voor 'Europese cultuur' en 30% voor 'Rivieren, de levensaders van Europa'). Maar in de categorie 'Ik vind het tamelijk goed' eindigt het thema slechts op de vijfde plaats met 32%. Het percentage voor 'Ik vind het helemaal niet goed' bedraagt 15% en is daarmee hoger dan dat voor 'Europese cultuur' (9%) en 'Rivieren, de levensaders van Europa' (11%).

Belangrijkste resultaten van de online enquête van de ECB

Als we kijken we naar de online enquête van de ECB, dan zien we dat de top drie voor de thema's dezelfde is als in de Kantar Public-enquête, maar met een andere volgorde. In de online enquête van de ECB zijn de voorkeursthema's van de respondenten uit het eurogebied de volgende:

- Vogels: vrij, veerkrachtig en inspirerend (34%)
- Europese cultuur (23%)
- Rivieren, de levensaders van Europa (36%)

De resterende vier thema's bleken veel minder populair. 'Europese waarden weerspiegelt in de natuur' geniet slechts bij 10% van de respondenten in het eurogebied de voorkeur. Verder geeft slechts respectievelijk 8%, 6% en 5% van de populatie aan 'De toekomst is aan jou', 'Handen: samen vormen we Europa' en 'Ons Europa, onszelf' te zien als hun favoriete thema voor de toekomstige eurobankbiljetten.

De resultaten van de online enquête van de ECB laten zien dat 'Vogels: vrij, veerkrachtig en inspirerend' het leidende thema is in 16 van de 20 landen van het eurogebied. De 'Europese cultuur' is het populairst in de overige vier landen van het eurogebied en in Bulgarije.

De enquête laat ook zien dat het thema 'Vogels: vrij, veerkrachtig en inspirerend' het favoriete thema is, of er nu gekeken wordt naar gender, leeftijd of opleidingsniveau. Meer vrouwen dan mannen geven aan dit thema te verkiezen (36% tegenover 30%). Net als bij de Kantar Public-enquête neemt de populariteit van het thema af met het opleidingsniveau van de respondenten.

Uit de online enquête van de ECB blijkt dat het thema 'Vogels: vrij, veerkrachtig en inspirerend' bij meer dan de helft van de populatie (51%) zeer geliefd is. Ook de thema's 'Europese cultuur' en 'Rivieren, de levensaders van Europa' genieten met respectievelijk 39% en 31% brede steun. Het percentage mensen dat het thema 'Vogels: vrij, veerkrachtig en inspirerend' helemaal niet leuk vindt, ligt met 9% een fractie hoger dan het percentage voor 'Europese cultuur' en 'Rivieren, de levensaders van Europa' (beide 8%). Het percentage Europeanen dat de andere thema's helemaal niet leuk vindt is aanzienlijk groter. Over het algemeen lopen de meningen van respondenten in de online enquête van de ECB meer uiteen dan die in de Kantar Public-enquête.